

JUNI 2012 #6

KOMPAS

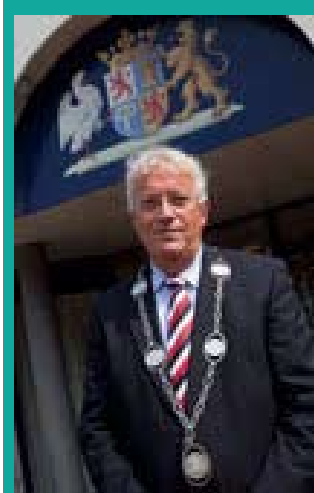
NIEUWSBRIEF OVER EEN INTEGRAAL
BESTUURLIJK INTERVENTIEPROJECT

In deze editie:

- Met speed en voor langere tijd behoefte aan huisvesting arbeidsmigranten
- Kompas Noordkop maakt vliegende start
- "Zet werkgevers, corporaties en overheid in één hok. Daar mogen ze pas uit komen op het moment dat problemen rond huisvesting arbeidsmigranten zijn opgelost."
- "Arbeidsmigranten niet betuttelen door ze te huisvesten in grote voorzieningen."
- "Het voortouw ligt bij de regio zelf."
- Wat is Kompas?
- Planning

Voorwoord

In deze nieuwsbrief staan we graag stil bij 'de driehoek'. En dat bedoel ik niet die tussen burgemeester, officier van justitie en hoofdcommissaris van politie, maar de driehoek binnen Kompas. Deze bestaat dan uit overheid, werkgevers en woningbouwcorporaties. Partijen die met elkaar voor de opgave staan om de huisvesting van arbeidsmigranten goed te regelen. Participanten ook die elkaar recent vonden in de Nationale Verklaring rond huisvesting van arbeidsmigranten in de EU. Een mooie stap, maar we zijn er nog niet. Het is nu tijd om door te pakken en gebruik te maken van elkaar. We moeten alle kanten uit de driehoek horen. Zo vernemen we graag van uitzendbureaus getallen over de verwachte instroom van arbeidsmigranten. Deze parameters hebben we hard nodig om te zorgen voor voldoende goede huisvesting voor deze werknemers. Want vergeet niet, we hebben arbeidsmigranten de komende tijd hard nodig. Zeker binnen de agribusiness in onze regio zullen de komende tien jaar werknemers van buiten Nederland nodig zijn om de economie draaiende te houden. Kortom, ik nodig uitzendbureaus uit om bij Kompas aan tafel aan te schuiven. Lever ons dan de gegevens. Op basis daarvan kunnen gemeenten aan de slag met zaken rond ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen en woningbouwopgaven.

Gert Jan Nijpels, burgemeester gemeente Opmeer, lid van de Stuurgroep Project Kompas.

Vanuit de driehoek willen we ook graag de registratie van arbeidsmigranten in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) verbeteren. Wat mij betreft kan dat heel simpel. We spreken met uitzendbureaus af dat zodra arbeidsmigranten voor een langere periode dan drie tot vier maanden naar ons land komen om te werken, ze verplicht worden ingeschreven in het GBA. Hier hoort dan een soort inschrijfstatiegeld bij. Dit krijgt de arbeidsmigrant dan weer terug op het moment dat deze zich uitschrijft en vertrekt naar het land van herkomst. Met dit soort afspraken zorgen we voor een goede situatie rond huisvesting van arbeidsmigranten. Dan kunnen we het schijnbare succes van Kompas naar de buitenwereld toe waar maken.

Vervolgconferentie huisvesting arbeidsmigranten: **Met speed en voor langere tijd behoefte aan huisvesting arbeidsmigranten**

Het klonk luid en enthousiast. En dat was ook precies de bedoeling. Met een flinke ruk aan een scheepsbel werd Kompas Noordkop ingeluid. De vervolgconferentie huisvesting EU-arbeidsmigranten, vrijdag 15 juni dit jaar in Schouwborg De Kampanje in Den Helder, vormde daarvoor een mooi podium.

Met ‘bestuurlijk’ Noord-Holland Noord, inclusief diverse burgemeesters en vertegenwoordigers van werkgevers en corporaties, in een goed gevuld theater. Het resulteerde in soms opmerkelijke ideeën, zoals het realiseren van permanente huisvesting die dan eerst gebruikt wordt voor arbeidsmigranten en daarna kan worden ingezet voor andere mensen. Een impressie.

De conferentie was een vervolg op een eerdere sessie, in november 2011. Toen met gemeente Medemblik als gastheer. Sinds die tijd is er een mooie oogst voor Kompas. Zoals de Nationale Verklaring huisvesting arbeidsmigranten. Minister Spies van BZK ondertekende de verklaring dit voorjaar samen met diverse partners, waaronder burgemeester Frank Streng van gemeente Medemblik, als bestuurlijk trekker van Kompas West-Friesland. Een ander mooi resultaat: Kompas West-Friesland dient steeds meer als landelijk voorbeeld.

Allemaal fraaie mijlpalen, in de wetenschap dat er nog genoeg te doen is. Hoe kunnen de betrokken partijen rond dit dossier (overheid, werkgevers en huisvesters) met elkaar tot goede afspraken komen? Het vormde de rode draad voor de conferentie op 15 juni en leidde bijvoorbeeld tot een ‘bottom-up’ aanbeveling vanuit gemeente Harenkarspel: vul eerst de behoefte aan huisvesting in en gebruik dit vervolgens voor het treffen van maatregelen binnen het bestemmingsplan. “Het is arbeidsintensief, maar wel klantvriendelijk,” reageerde dagvoorzitter Han ter Heegde. Een andere aanbeveling kwam uit de Wieringermeer. Daar worden op sommige locaties twintig arbeidsmigranten bij hun werkgever gehuisvest. Hans Kröger, secretaris van het Platform Westfriese Woningcorporaties in reactie daarop: “Waarom gaan we niet meer contingent bouwen op locaties? Het zou mooi zijn dat we hiervoor toestemming krijgen van provincies. Dan bouwen we eerst voor MOE-landers en kan deze huisvesting later gebruikt worden door anderen.”

Duidelijkheid

Uit de aanbevelingen bleek dat het niet alleen om omvang ging, maar ook om kwaliteit en duidelijkheid. Zo pleitte Frank Streng, burgemeester van Medemblik en voorzitter van de Stuurgroep Kompas West-Friesland, voor duidelijke richtlijnen rond het gebruik van recreatieterreinen. Nu is er vaak gecombineerd gebruik door toeristen en arbeidsmigranten. Dat kan ten koste gaan van de uitstraling van recreatieparken en tot minder bezoekers leiden. “Het is dan verstandiger om buiten de parken om te zorgen voor voldoende goede huisvesting van arbeidsmigranten.”

Deelnemers aan de conferentie waren het over één ding eens: er is met spoed én voor langere tijd behoefte aan huisvesting voor arbeidsmigranten. ‘Dit ondanks de haperende Nederlandse economie. “Arbeidsmigranten zijn en blijven onmisbaar,” stelde Leendert Koning, projectleider huisvesting arbeidsmigranten vanuit het ministerie van BZK en spreker tijdens de conferentie. “We krijgen straks ook te maken met vergrijzing. Dit vraagt om grotere permanente huisvesting voor tijdelijke arbeidsmigranten.” Gedeputeerde Joke Geldhof van provincie Noord-Holland had er een rekensom voor. “Noord-Holland telt 73.000 arbeidsmigranten. Een kwart daarvan wil zich blijvend vestigen. Zij draaien niet mee in de discussie over huisvesting van arbeidsmigranten, maar komen wel terug in het regionaal beleid voor woningbouwprogramma’s. Zij kunnen gebruik maken van de reguliere woningmarkt. Dus voor driekwart is er beleid rond huisvesting van arbeidsmigranten nodig.”

Elkaars Muren

De urgentie voor de aanpak van problemen rond huisvesting van arbeidsmigranten is er. Zoveel werd wel duidelijk tijdens de conferentie. Net als het feit dat partijen elkaar nodig hebben. Maar betrokkenen lopen soms ook tegen ‘elkaars muren’ op, bleek tijdens diverse workshops. Bijvoorbeeld uitzendbureaus die er voor pleiten dat gemeenten kamerverhuur binnen woningen toestaan. Nu gelden er per gemeente verschillende verordeningen en regels. Bovendien wordt vanuit die hoek ook vooral gekeken naar mogelijke overlast en bestemmingsplanoogpunten. Daardoor zoeken uitzendorganisaties hun eigen weg. Wethouder Han Hefting van gemeente Beemster vond dit wat te eenvoudig gesteld. “We hebben echt geen andere belangen dan te zorgen voor onze burgers. Het gaat om een gezamenlijk vraagstuk. Als gemeente kijken we objectief naar wat een tijdelijk verblijf is en naar registratie in het GBA. Laten we met zijn allen erkennen dat er een economisch belang is van arbeidsmigranten en vanuit dat uitgangspunt ook om tafel gaan over het woonaspect.”

Eigen erf

Dat waren de deelnemers aan de conferentie zeker van plan. Veel uitkomsten werden gedeeld, waaronder de algemene conclusie dat er meer mogelijkheden zijn dan louter huisvesten op ‘het eigen erf’. Kröger trok daarbij nog eens letterlijk aan de bel. “Laten we snel starten met de bouw van goede huisvesting voor onze arbeidsmigranten.”

Het klinkt wellicht tegenstrijdig, de begrippen permanent en tijdelijk. Arbeidsmigranten zijn hier persoonlijk soms tijdelijk, maar de huisvestingsbehoefte voor deze groep is echter permanent. Er zijn in grote lijnen drie groepen arbeidsmigranten. De groep die zich blijvend in ons land wil vestigen; deze schrijft zich over het algemeen in bij woningbouwverenigingen. Er is ook een groep arbeidsmigranten die slechts voor een korte periode in Nederland actief is. Die vinden meestal voor deze periode onderdak bij werkgevers ‘op het erf’. En er is een categorie die langer in ons land werkt en woont, met de bedoeling om op termijn terug te keren naar hun thuisland. Vooral voor hen is adequate huisvesting, buiten het reguliere woonbeleid om, nodig.

Per 15 juni 2012 dekt Kompas het grootste deel van Noord-Holland Noord. Dit is een rechtstreeks gevolg van de start van Kompas Noordkop, waarin Den Helder, Hollands Kroon, Harenkarspel, Zijpe, Schagen en Heerhugowaard optrekken. Met het eerder gestarte Kompas West-Friesland (waar de gemeenten Hoorn, Medemblik, Enkhuizen, Stede Broec, Drechterland, Koggenland en Opmeer deel van uit maken) worden dertien gemeenten bereikt. Daarnaast is er vanuit diverse andere gemeenten uit Noord-Holland Noord, waaronder Castricum, Bergen, Beemster, Schermer en Graft-De Rijp, ook interesse.

Kompas Noordkop gaat meteen na komende zomer 'de boer op', met controles bij locaties waarvan het vermoeden bestaat dat er niet volgens wet- en regelgeving onderdak wordt geboden aan arbeidsmigranten. De 'Noordkoppers', met een groot landelijk buitengebied, betrekken van meet af aan ook provincie Noord-Holland bij hun plannen. Hard nodig omdat de Noordkop graag (tijdelijke) huisvesting voor arbeidsmigranten wil realiseren in het buitengebied. Iets wat nu niet van de provincie kan (streekplannen). Peter Leeghwater, bestuurlijk kwartiermaker voor Kompas Noordkop: "Ik verwacht dat de provincie de regelgeving aanpast. Zowel in stedelijke bebouwing als in het buitengebied moet huisvesting mogelijk worden gemaakt."

Kompas Noordkop maakt vliegende start:

"We betrekken meteen huisvesters en provincie bij onze aanpak"

"We gaan handhaven, maar bieden ook een alternatief voor huisvesting. We gaan vol aan de bak." Theo Meskers, trekker van Projectgroep Voorzieningen, steekt zijn ambities voor Kompas Noordkop niet onder stoelen of banken.

Wat hem betreft wordt het, met de bestuurdersconferentie op 15 juni dit jaar als vertrekpunt, een vliegende start voor de aanpak van huisvesting arbeidsmigranten in dit deel van Noord-Holland. En dat is ook hard nodig, stelt hij. "Het is ondenkbaar dat we onze economie in stand kunnen houden zonder arbeidsmigranten." Dat vraagt een goede organisatie van arbeid en huisvestingssituatie. Neem Hollands Kroon (waar Meskers actief is als wethouder van onder meer Economische Zaken): Van de ruim vijftienduizend arbeidsplaatsen gaat bijna twintig procent naar de agribusiness. Vooral in deze sector vinden veel arbeidsmigranten hun emplooi. Meskers: "Het exacte aantal weten we niet en dat is juist het probleem. Dit ligt tussen de drie- en tienduizend."

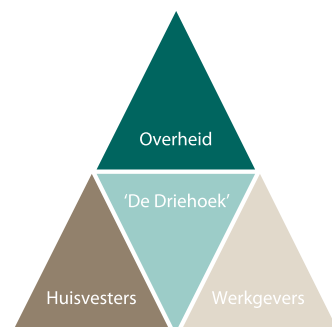
"Het is ondenkbaar dat we onze economie in stand kunnen houden zonder arbeidsmigranten."

Kompas Noordkop gaat qua structuur lijken op de Westfriese evenknie. Dus ook met een stuurgroep (onder leiding van burgemeester Han ter Heegde van Heerhugowaard) en de projectgroepen Handhaving (met wethouder Ben Blonk van Zijpe als trekker) en Voorzieningen (Meskers is hier voorzitter van). Ook de aanpak wordt redelijk vergelijkbaar met die van de Westfriese burens. "Fantastisch wat daar met Kompas is gebeurd. Met de kennis en ervaring daar gaan we een goede basis in de Noordkop leggen. We proberen te leren van hun lessen." Daar zit meteen een kritische ondertoon bij. "We zullen

zeker bepaalde zaken ook anders doen. Zo gaan we van meet af aan huisvesters en provincie bij onze aanpak betrekken."

Fatsoenlijk

Meskers heeft ook zo zijn ideeën over de driehoek. Duidelijke kaders voor alle partijen binnen dit verband, daar gaat het volgens hem om. "Daarom is het ook zo goed dat woningbouwcorporaties hun verantwoordelijkheid nemen in dit dossier." Daarbij staat wat Meskers betreft de maatschappelijke relevantie steeds voorop. "MOE-landers moeten op dezelfde manier aan onze samenleving kunnen deelnemen als Nederlanders. Ik vergelijk het vaak met de immigratiegolf van Turken en Surinamers in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw. Ik zie de arbeidsmigranten als een nieuwe doelgroep, die ook gaat integreren in onze samenleving. Daar hoort fatsoenlijk werk en huisvesting bij. Arbeidsmigranten die hier wat langer zijn, moeten ook begeleid kunnen worden naar de sociale woningmarkt. Aan ons de taak om een en ander te faciliteren."

Hans Kröger, directeur Woonstichting Het Grootslag:

“Zet werkgevers, corporaties en overheid in één hok. Daar mogen ze pas uit komen op het moment dat problemen rond huisvesting arbeidsmigranten zijn opgelost.”

“Ik noem mezelf een sociaal huisvester. Qua karakter voel ik me ook zo. Daarom schaam ik me ook dat we niet in staat zijn om fatsoenlijke huisvesting te regelen voor onze gasten die we nodig hebben voor onze economie.” Het is een dilemma waar Hans Kröger, directeur van Woonstichting Het Grootslag en secretaris van het Platform Woningcorporaties West-Friesland (PWW), al jaren mee worstelt. “We doen precies wat we moeten doen: het huisvesten van mensen in knappe woningen. Maar daar bereiken we maar een kleine groep mee. Er is meer. Te veel arbeidsmigranten wachten op fatsoenlijke huisvesting. Daar moeten we met zijn allen wat aan doen.”

Een panklare oplossing heeft hij al. Kröger denkt daarbij onder meer aan studentachtige woningen op locaties waar, (nog) geen woningbouwplannen voor bestaan. Het zou dan moeten gaan om complexen voor maximaal veertig arbeidsmigranten. Kröger: “Dat is behapbaar, controleerbaar en bestuurbaar.” Hij wil deze voorzieningen dan zoveel mogelijk verspreiden over West-Friesland. “Neem de omgeving van Action en Hessing (op het WFO-terrein in Zwaagdijk-Oost). Daar barst het dagelijks van de MOE-landers. Zorg daar gewoon voor 1-op-1 verhuur aan arbeidsmigranten. Vraag dan maximaal € 325,- per maand. We bieden dit voorstel aan, maar niemand reageert.” En dat ergert Kröger. Een ergernis die terugvoert naar 2007. Toen werden de woningcorporaties in West-Friesland voor het eerst geconfronteerd met de stroom MOE-landers. Deze toog naar het kassengebied Grootslag voor werk en ging in de meeste gevallen ook op zoek naar huisvesting. “We zagen de pro-

“Als iedereen in de driehoek roept ‘het is niet ons probleem’, dan blijft het in het midden liggen. We hebben dat te lang laten duren. Het is nu tijd om aan de voorkant dingen te regelen.”

blemen al op ons afkomen. Niet alleen waar het gaat om huisvesting, maar ook als maatschappelijk probleem. We schreven als PWW ook meteen een brief naar de colleges van alle West-Friese gemeenten. Met daarin het verzoek om breed over dit probleem mee te denken. We

hebben daar nooit een reactie op gehad. Toentertijd hadden gemeenten ook de stelling dat huisvesting een probleem is van werkgevers en niet van de lokale overheden. Gelukkig is die houding wel wat veranderd.”

In één hok

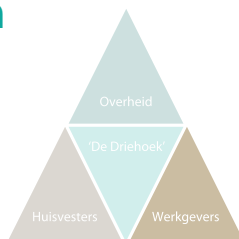
Terwijl Kröger dus graag samen met overheden werkt aan oplossingen. Hij waakt er nadrukkelijk voor om het probleem als corporatieprobleem te zien. Het is een economisch-maatschappelijk probleem, waarbij het niet alleen gaat om passende huisvesting, maar vooral om leefbaarheid. “Kijk, Hoogkarspel is een populaire plaats, met een station, winkels en voorzieningen. Daar zie je nauwelijks Polen. Die kom je vooral tegen in gebieden met zwakke markten, waar weinig vraag is naar woningen. Veel dorpen staan niet te wachten op grote aantallen Polen. Zorg daarom voor een goede spreiding van huisvesting voor arbeidsmigranten.” Kröger wil daarover om tafel met partners. “Het is hoog tijd om dit probleem gezamenlijk aan te pakken.

We zitten nu eenmaal in een regio zonder leegstaande kloosters of andere grote voorzieningen, dus we moeten zelf iets gaan creëren. Zet wat mij betreft werkgevers, en gemeenten in één hok. Ze mogen daar pas uitop het moment dat het probleem is opgelost.” Daarmee raakt het de kernboodschap van Kompas: Het zorgen voor humane huisvesting voor arbeidsmigranten. Kröger: “Dan hoef ik me ook niet langer te schamen voor de huisvesting van arbeidsmigranten.”

Woonstichting Het Grootslag (met het kantoor in Wervershoof) richt zich op West-Friesland en bezit daar 2.550 woningen. Grootslag focust zich ook op zorg, gezondheidscentra en dorpshuizen. Zo’n twintig MOE-landers melden zich jaarlijks bij Het Grootslag als nieuwe huurder. Voor heel West-Friesland komen binnen de huidige sociale huurvoorraad van alle corporaties zo’n tweehonderd huishoudens van MOE-landers er jaarlijks bij. Dat lijkt een laag aantal. Kröger: “Het overgrote deel van de arbeidsmigranten verblijft in vakantieparken, bij boeren of in woningen die beschikbaar zijn gesteld via uitzendbureaus.”

Ewald Bakker, regiomanager AB Noord-Holland: “Arbeidsmigranten niet betuttelen door ze te huisvesten in grote voorzieningen.”

Hij kent de historie rond huisvesting van arbeidsmigranten van dichtbij. Ook haalde hij als één van de eersten Duits-Poolse werknemers naar Nederland. Veertien jaar later volgt Ewald Bakker, vestigingsmanager van AB Noord-Holland, de ontwikkelingen op dit terrein op de voet. Hij schuwt ook geen stevige uitspraken: “Betuttel arbeidsmigranten niet via huisvesting in grote complexen. Kies juist voor kleine tijdelijke units bij de werkgever.”

Hij spreekt uit ervaring. “83 procent van onze arbeidsmigranten keert terug bij ons. Ze willen integreren en iets opbouwen in Nederland. Als ze een tijd bij ons werken, bouwen ze onder andere rechten op voor scholing. Bijvoorbeeld waar het gaat om het leren van de Nederlandse taal. Daarmee worden ze voor werkgevers ook interessanter. Ze kunnen dan meer taken uitvoeren,” stelt Bakker. Goed, dat is het dan het werkdeel. Terug naar de huisvestingssituatie van arbeidsmigranten. Bakker kent ook de excessen op dit terrein. Vertelt over collega’s die veertien man ‘wegzetten’ in een middenwoning. Hij steekt wat dat betreft ook de hand in eigen boezem. “Ik heb ook wel eens meer mensen gehuisvest dan was nu zou zijn toegestaan. Wat dat betreft was ik ook niet roomser dan de Paus,” biecht Bakker op. Maar de excessen behoren dus tot het verleden. Dat was in een tijd dat volgens Bakker gemeenten ook worstelden met huisvesting van arbeidsmigranten. “Er waren ook geen regels. Er was niets beschreven.” Nu is dat dus anders. En gaat het met de huisvesting van arbeidsmigranten beter, maar is het nog niet perfect. Nog steeds zijn er onvoldoende woningen. Volgens Bakker is het vooral zaak dat huisvesting ‘aan de voorkant’ goed is geregeld. AB doet dat door, via meerder eigen vestigingen in Polen, te zorgen dat voor Polen die naar Nederland komen om te werken een huis geregeld is. “Mits zij uiteraard zelf aangeven dat zij dit willen. Op het moment dat hun werk stopt, houdt ook de verstrekking van de huisvesting op.” Maar goed, de werknemers bij AB zijn over het algemeen dus langere tijd actief voor hun broodheer.

Vraagstuk

Het brengt Bakker bij de driehoek. “Er zijn ook veel bedrijven die voor korte periode gebruik maken van arbeidsmigranten. Neem tuinders uit West-Friesland. Vaak hebben ze voor een periode van een week of acht honderden werknemers nodig. Hoe regel je daar dan goede huisvesting voor. Het was jaren terug al een

vraagstuk voor de toenmalige gemeente Andijk. Ik weet nog dat wethouder Nico Harteveld mij om advies vroeg. Toen was net recreatieterrein Grootslag gesloten voor tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten. Andijk zocht toen naar een alternatief en dacht aan een groot soort hotel. Er zou dan per arbeidsmigrant tachtig euro per week worden gevraagd. Om het verder exploitabel te krijgen was er een dekkingsgraad van negentig procent voor het hele jaar nodig. Ik heb geadviseerd dit niet te doen. Polen laten zich niet in een hokje stoppen. Ze willen niet betutteld worden en dat alles voor hen geregeld wordt.”

Sociaal leven

Wat is dan wel een goede oplossing volgens Bakker? “Ik ga liever voor tijdelijke units voor maximaal vier personen. Iets groter kan ook, maar doe het dan zoals Germaco (een bollenbedrijf uit Bovenkarspel), die voor enkele tientallen medewerkers huisvesting biedt in tweepersoonskamers bij het eigen bedrijf.” Door de langere duur is het volgens hem vanzelfsprekend dat arbeidsmigranten integreren in bestaande woonwijken. “Vergeet ook niet dat veel arbeidsmigranten die hier langer zijn een sociaal leven willen opbouwen. Liefst huren ze een huis bij een woningbouwcorporatie en wonen ze midden in de wijk. Het is gewoon zaak dat ze zich inschrijven in het GBA en daarna bij een woningbouwvereniging.”

Waar het gaat om de driehoek vindt Bakker dat de rol van de overheid wordt overschat. “Ze kunnen maar tot een bepaald niveau gaan met verlenen van ontheffingen rond beschikbare ruimte. Ik denk dat het goed is dat ze afkaderen en dat werkgevers het verder invullen. Vergeet ook niet dat elke gemeente verschillend is qua beschikbare ruimte voor huisvesting van arbeidsmigranten. Voor iedereen dezelfde regels maken, is heel moeilijk.”

AB Vakwerk voor Personeel staat voor Agrarische Bedrijfsverzorging. 55 jaar geleden was het één van de eerste uitzendformules van Nederland. Ontstaan in Friesland vanuit de toenmalige boerenhulp en nog steeds een coöperatie met zo’n 3.500 agrariërs, die gezamenlijk de leden vormen. AB, met Noord-Hollandse vestigingen in Zwaagdijk, Obdam, Middenmeer, Purmerend en Beverwijk, mag gerust een grote speler in de uitzendbranche worden genoemd. Het is ook één van de grootste werkgevers in de Noordkop. Verspreid over Noord-Holland en Friesland zijn dagelijks 3.500 werknemers actief voor AB. En dat op uiteenlopend gebied. Van agrarisch, weg- en waterbouw tot logistiek. De helft van de werknemers is van Poolse afkomst. AB Noord-Holland valt onder de landelijke brancheorganisatie ABU, één van de ondertekenaars van de Nationale Verklaring. AB maakt daarmee deel uit van de driehoek overheid-werkgevers-huisvesters.

Arianne van der Rijst (ministerie BZK): “Het voortouw ligt bij de regio zelf”

“Vergeleken met een jaar geleden, zijn we een stuk verder. Met alle partijen hebben we een enorme slag gemaakt. En in West-Friesland wordt via Kompas heel positief gewerkt aan de problematiek rond huisvesting van arbeidsmigranten.” Toch is het niet allemaal Hosanna, ervaart ook Arianne van der Rijst. “Er bestaat ook heel veel koudwatervrees. Zeker rond de positie van werkgevers.” Zij is vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken (BZK) nauw betrokken bij het project huisvesting arbeidsmigranten en is contactpersoon voor de regio Noord-Holland Noord.

Van der Rijst was er bij op 28 maart dit jaar, toen minister Spies van BZK samen met vijftien partijen de Nationale Verklaring huisvesting arbeidsmigranten tekende. Een mijlpaal, die om verdere uitwerking vraagt. Onder meer in de vorm van een regioprofiel en regionale afspraken over huisvesting in acht regio's, waaronder Noord-Holland Noord. Iets waar de driehoek nauw bij betrokken is. Van der Rijst constateert daarbij enige koudwatervrees. “Er is veel onbekendheid bij gemeenten en huisvesters over waar werkgevers mee bezig zijn. Er is een moeizaam vertrouwen. Over en weer. Zo zijn werkgevers bang dat panden niet aan de huisvestingsnormen voldoen en gesloten moeten worden. En overheden denken vaak dat er sprake is van malafide toestanden bij werkgevers. En dat is natuurlijk niet altijd waar.” Kortom, er is veel onbekendheid over elkaars rol. Van der Rijst hoopt dat de bestuurdersconferentie op 15 juni dit jaar over huisvesting arbeidsmigranten daar verandering in brengt. “Het gaat erom dat partijen elkaar beter leren kennen. Dat is belangrijk voor de toekomst. De conferentie kan daarvoor een mooi moment zijn.”

Voorsprong

Vertrouwen is ook een sleutelwoord bij de realisatie van het regioprofiel. Op basis van een aantal kengetallen (aantal al dan niet ingeschreven arbeidsmigranten en huisvestings-situatie) en prognoses, wordt een beeld geschetst van de deelregio's in Noord-Holland Noord, waaronder West-Friesland. Dit moet leiden tot afspraken over vormen van huisvesting,

locaties en wie daarvoor gaat zorgen. “Het voortouw ligt bij de regio zelf,” verklaart Van der Rijst. “Het voordeel van de regio West-Friesland is de nauwe samenwerking van gemeenten en andere partijen uit de driehoek binnen Kompas. Wat dat betreft hebben ze een voorsprong op andere regio's.” De gemeenten zien een toenemend aantal arbeidsmigranten in de regio. Lokale overheden kunnen daar niet zelf voor bouwen en zijn afhankelijk van andere partijen zoals huisvesters. Werkgevers halen arbeidsmigranten naar Nederland. Van der Rijst: “Daarmee hebben werkgevers een soort morele verplichting voor het realiseren van huisvesting, maar dat kunnen zij niet alleen. Daarom moeten de drie partijen gezamenlijk aan de slag. Werkgevers hebben inzicht in het aantal arbeidsmigranten. Corporaties/commerciële huisvesters beschikken over grond of hebben plannen voor nieuwbouw. Gemeenten op hun beurt kunnen bijvoorbeeld planologische en beleidmatige kaders schetsen voor huisvesting en moeten de regie voeren. Belangrijk daarbij is dat de huisvesting even-redig wordt verdeeld over de regio.”

Geen core business

Van der Rijst snapt de overwegingen van Ewald Bakker van uitzendorganisatie AB Beheer (zie elders in deze nieuwsbrief) over huisvesting van arbeidsmigranten. “Op lokaal nivo moet maatwerk voorop staan: in een regio als West-Friesland met veel agrarische werkgelegenheid, kunnen kleinschalige vormen van huisvesting bij werkgevers een oplossing bieden, mits alles volgens de geldende (bouw)regels gebeurt. Daar staat tegenover dat huisvesting geen core business is van werkgevers. Met andere woorden: Laat het dus over aan die partijen die daar verstand van hebben; de huisvesters. Zo is het ook vastgelegd in de Nationale Verklaring. Op termijn komt er scheiding van werk en wonen om te voorkomen dat werknemers een dubbele afhankelijkheid hebben ten opzichte van hun werkgever.”

Eén van de uitwerkingen van de Nationale Verklaring huisvesting arbeidsmigranten is de lancering van het programma Flexwonen voor arbeidsmigranten, waarbij bestuurlijke afspraken worden gemaakt in acht regio's, waaronder West-Friesland. Onderdeel van het project is ook het Expertisecentrum Flexwonen, met bijbehorende website www.flexwonenarbeidsmigranten.nl.

Colofon

Gratis abonneren op de nieuwsbrief kan via bjansen.commadvies@gmail.com. U kunt ook eerdere nieuwsbrieven van Kompas aanvragen. Meer weten over Kompas? Neem dan contact op met:

Projectleider/adviseur RCF
Kenniscentrum Handhaving.
André Dekker
E: andre.dekker@dwj.amsterdam.nl

Of

Operationeel projectleider
Cindy Nijssen
E: c.nijssen@hoorn.nl
T: 06 - 1178 8762

Fotografie interview
Ewald Bakker: Marcel Rob.

Grafische vormgeving
Buro19 B.V.

Wat is Kompas?

Sinds medio 2009 is er in oostelijk West-Friesland sprake van Kompas, een bestuurlijk interventieproject rond huisvesting van arbeidsmigranten. De gemeenten Medemblik, Enkhuizen, Drechterland, Hoorn, Stede Broec, Opmeer en Koggenland trekken samen op met partijen als Belastingdienst, UWV, Arbeidsinspectie, SVB en SIOD. Kompas is een door de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) goedgekeurd project. Hierdoor kan het voor gegevensuitwisseling gebruik maken van samenwerkingsconvenanten die binnen de LSI zijn gesloten.

Binnen de LSI-structuur werken gemeenten samen met landelijke partner met handhavingtaken gericht op sociale- en fiscale (arbeidsmarkt)regelgeving en overige regelgeving. Het RCF Kenniscentrum Handhaving NH zorgt voor aansturing en begeleiding van Kompas. Meer weten over LSI en RCF? Kijk dan op www.naleving.net.

Interventieteam met controles

September 2010 startte het interventieteam met controles van verblijfslocaties voor arbeidsmigranten, waarvan het vermoeden bestaat dat daar illegaal wordt gehuisvest. Voorop staat dat de huisvesting moet passen binnen de wettelijke kaders. Net als het feit dat arbeidsmigranten recht hebben op humane huisvesting. Naast handhaving op illegale huisvestingsvormen wordt ook gekeken naar zaken als de wettelijke verplichting tot registratie in het GBA, gemeente-belasting, onrechtmatig voeren van een buitenlands kenteken en aspecten van reïntegratie. Naar schatting zijn in oostelijk West-Friesland zo'n tien- tot twaalfduizend arbeidsmigranten actief. Deze werken voor een deel binnen land- en tuinbouw en in distributiecentra. Hun huisvesting is al jarenlang een probleem. Er is regelmatig sprake van misstanden; te veel mensen die in een pand verblijven, dat vaak ook geen bestemming heeft voor deze vorm van wonen.

Aansturing

Een stuurgroep, bestaande uit bestuurders vanuit deelnemende gemeenten en managers van landelijke partijen, zorgt voor aansturing. Voorzitter is burgemeester Frank Streng van gemeente Medemblik. Kompas bestaat verder uit twee projectgroepen: Handhaving en Voorzieningen. Bestuurlijke trekkers hiervan zijn respectievelijk Jan Baas (Enkhuizen) en Sjon Wagenaar (Drechterland). Handhaving richt zich op de controletaak en het ontwikkelen van een zo effectief mogelijk handhavingstraject. Voorzieningen gaat gezamenlijk met werkgevers(organisaties) en woningcorporaties afspraken maken over informatie-uitwisseling en het realiseren van alternatieve huisvestingsmogelijkheden.

Planning

Voorlopig gaan de controles nog even door. Tot en met januari 2013 blijft het interventieteam actief. De planning ziet er als volgt uit:

September 2010 – maart 2011:

Controles huisvestingssituaties interventieteam.

December 2010 – maart 2011:

Eventuele start controles bij bedrijven en uitzendbureaus.

December 2011 - mei 2012:

Eventuele hercontroles huisvestingssituaties.

December 2012:

Afronding en eindrapportage.